

Ášši/Sak BFOL 002/14
Ášši/Sak DC 020/14

Oahpahušláhka ja priváhtaskuvlalahka – sámi ohppiid vuoigatvuođat

Arkiivaášsenr.
14/2617

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššer.
Sámediggeráđdi	02.05.14	SR 054/14
Bajásšaddan-, fuolahus- ja kulturlávdegoddi	20. – 22.05.14	BFOL 002/14
Sámedikki dievasčoahkkin	03. – 06.06.14	DC 020/14

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 05.06.14 dii. 18.50.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1		Sámediggeráđdi	Ášši SR 054/14

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Dat sámi mánáid ja nuoraid vuoigatvuođat, mat bohtet ovdan vuodđoskuvlalahkas ja riikkaidgaskasaš soahpamušain ja julggaštusain, eai boađe doarvái bures ovdan gustovaš oahpahuš- ja priváhtaskuvlalahkas. Dán geažil gáibida Sámediggi ahte oahpahušláhka ja priváhtaskuvlalahka guorahallojuvvojit ja ođasmahttojuvvojit ollislaččat, dainna ulbmiliin ahte sihkkarastit ja nannet sámi ohppiid vuoigatvuođa oahpahušsii sámegeielas ja sámegeilli ja sámi kulturárvvuid vuođu.

Gustovaš oahpahušlahkas ráddjejuvvo sámi ohppiid vuoigatvuohta oahpahušsii sámegeielas ja sámegeilli vuodđoskuvlalahkasii sidjiide geat ássat sámegeiea hálddašanguovllu siskkoalede dahje olggobealde. Ohppiin hálddašanguovllu olggobealde lea vuoigatvuohta oahpahušsii sámegeilli vuodđoskuvlalahkasii jus sámi leat uhcimusat logi oahppi gielddas. Dát vuoigatvuohta bisuhuvvo nu guhká go uhcimusat guhtta oahppi lea vel joavkkus.

Oahpahusláhka addá joatkkaskuvlaohppiide vuoigatvuođa oahpahussii sámegielas, muhto ii fal sámegillii. Priváhtaskuvlalahka ii geatnegahte priváhta joatkkaskuvllaid addit oahpahusa sámegielas ja sámegillii, ii ge leat čielggas go guoská geatnegasvuhtii fállat oahpahusa sámi oahppoplánadahkosa vuodul. Sámediggi oaivvilda ahte vuoigatvuohta ollislaččat oahpahussii sámegielas ja sámegillii, ferte oázžut nannoset čatnaseami oahpahusláhkii ja priváhtaskuvlalahkii. Dán vuoigatvuođas eai galgga prinsihpalaččat leat ráddjehusat ja dat galgá čuovvut ohppiid beroškeahhtá das gos sii ássat.

Seamma láhkai galget sámi kulturárvvut oahpahusas fuolahuvvot oahpahus- ja priváhtaskuvlalahkas.

Sámediggi oaidná dárbbaslašžan lasihit sámi oahpponeavvuid olles vuodđoskuvladássái, maiddá daid sámi ohppiid várás geain leat sierra dárbbut. Sámedikki mielas lea deatalaš ahte sámi ohppiid vuoigatvuohta sámi oahpponeavvuide, boahhtá ovdan oahpahusláhkas.

Sámediggi áigu čalmmustahttit ohppiid geain leat sierra dárbbut, sii han gullet dan rašimus sámi ohppiidjovkui masa oahpahusláhka mearrádusat gusket. Sihkkarastin dihtii dáidda ohppiide dohkálaš áššedovdi árvoštallama ja dohkálaš heivehuvvon oahpahusa lea deatalaš ahte almmolaš fágaeiseválddiin lea sámi giella- ja kulturgelbbolašvuohta. Oahpahusláhkas fertejit biddjojuvvot čielga gáibádusat dan ektui.

Sámediggi gávnna ahte oahpahus sámegielas ja sámegillii organiserejuvvo iešguđet láhkai dađi mielde gos oahppit ássat riikkas. Deatalaš lea ahte bearráigeahččaneiseválddit lasihit fuomášumi dán oahpahusa kvalitehtii. Sámediggái lea deatalaš ahte ollislaš kvalitehta oahpahusas sámegielas ja sámegillii: oahpahusfálaldaga sisdoallu, organiseren ja struktuvra, oahpponeavvut, fysihkalaš dilálašvuođat, ja gelbbolašvuođarekrutteren, bearráigeahččojuvvo. Sámedikki rolla váikkuhit bearráigeahččandoaimmaid ferte boahhtit čielgasit ovdan oahpahusláhkas.

Dán vuodul bivdá Sámediggi ahte ráddjehus farggamusat ođasmahttigoahhtá oahpahus- ja priváhtaskuvlalahka, ja ahte Sámediggi searvvahuvvo árrat prosessii formálalaš dialoga ja konsultašuvnnaid bokte.

Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Álgu

Bajásšaddan-, fuolahus ja oahppolávdegoddi lea meannudan sámediggeráđi mearrádusárvalusa oahpahusláhka ja priváhtaskuvlalahka -sámi ohppiid vuoigatvuođat áššis. Lávdegoddi árvala čuovvovaš mearrádusárvalusa.

Evttohusat

Norgga sámiid riikasearvi (NSR) labttut Viktor Inge Paulsen, Sandra Márjá West, Nanna Thomassen ja Inger Elin Kristina Utsi, Bargiidbellodaga labttut (Bb) Johan Vasara ja Jørn-Are Gaski, Áarjel-Saemiej Gielb labttu Tåamma Bransfjell, Árja labttu Torbjørg Leirbakken ja Hartvik Hansen ja Olgešbellodaga (H) labttu Aili Kirste Stromeng evttohit:

Evttohus 1

Lasáhus vuosttaš oassái vuosttaš cealkaga maŋŋái:

Vuodđoláhka § 110a addá sámi mánáide rievtti sealluhit ja ovdánahttit gielaset ja kultuvrraset. Vuoigatvuođat oahppat sáme giela, guoská davvi-, lulli-, ja julevsáme gillii.

Ođđa oassi maŋŋá vuosttaš oasi:

Lea dárbu rievdadit lága ja lánkaásahusa gozihan dihte sámi mánáid vuoigatvuođaid čuovvovaš surggiin, muhto ii ráddjejuvvon dáid osiide:

1. Vuoigatvuohta oahpahussii sáme gillii ja sáme gielas sámi kultuvrra vuodul, geahčakeahtta oahppi/váhnemiid duogáza
2. Vuoigatvuohta oahpponeavvuide mat leat heivehuvvon sámi oahppoplánii
3. Sáme giel erenoamásoahpahus
4. Bearrágeahčču

Nubbi oassi ráđi árvalusas álgá vuosttaš čuoggáin dáinna lasáhusain:

Lea heittotvuohta lágas go sámi mánáid vuoigatvuohta oazžut oahpahusa iežas gillii boahdá das leatgo logi máná gielddas geat gáibidit oahpahusa sáme gillii. Lea maid dái váttis oaidnit govttolazžan ja pedagogalaččat dohkálažžan ohppiide geat ožžot oahpahusa sáme gillii, ahte sáhttet massit oahppofálaldaga jus muhtin oahppit heitet dahje gerget vuodđoskuvllas, ja dan geažil eai báze eambo go guhtta oahppi jovkui mas ožžot oahpahusa sáme gillii. Dat lea vealahepmi go vuoigatvuohta oazžut sáme gillii oahpahusa lea čadnon muhtin guovlluide ja ohppiid lohku.

Oahpahuslágas § 6-2 vidát láddasis lea čállon ná: " Olggobealde sámi guovlluid lea vuodđoskuvlla ahkásaš sápmelaččain riekti oazžut oahpahusa sáme gielas (...).". Seamma lágas § 2-5 čilgejuvvo doaba "sápmelaš": "Sápmelaš: olmmoš gii sáhtta čálihuvvot sámedikki jienastuslohku, geahča § 2-6 lágas geassemánu 12.b. 1987 nr.56 Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuođaid birra (sámeláhka), ja sin mánát geat sáhtte čálihuvvot dasa." Sáme giella lea almmolaš giella Norggas ja sámediggi oaidná dan dárbbaslažžan ahte oahppit Norggas oččot vejolašvuođa válljet sáme giela fágain, beroškeahtta ohppiid ja váhnemiid persovnnalaš duogáza.

Lea dárbbaslaš rievdadit oahpahuslága nu ahte ohppiin vuodđoskuvllain olggobealde sámi hálddašanguovllu ja beroškeahtta ohppiid ja váhnemiid persovnnalaš duogázis maid dái lea vuoigatvuohta oazžut sáme giela oahpahusgiellan.

Oahpahuslágas § 6-2, guđat láddasis čuočču ná: Oahppit mearridit ieža háliidit go oahpahusa sáme gielas ja sáme gillii 8. klássa rájes vuosttaš, nuppi ja vidát láddasa mielde. Dát mearkkaša ahte oahppit 8.luohká rájes sáhttet válljet eret sáme gielfága, vaikko vel leage leamaš sáme giella fágan vuosttaš luohká rájes. Vuosttaš luohká rájes čihččet luohkkái lea váhnemiid duohken mearridit galgá go mánáin sáme giella skuvllas. Lea dušše suohkaniin gos leat mearridan ahte sáme giella galgá bákkolaš fágan (Guovdageainnus, Kárášjogas ja Unjárggas) maid oahppit eai sáhte válljet eret. Sáme giel- ja suomagielfágas lea nu vuollegis stáhtus ahte daid sáhtte válljet eret liikká go oahpis leamaš oahpahus dáid fágain vuosttaš luohká rájes. Dát válljen mearráduš lea báhcán das rájes go sáme giella lei fálaldat nuoraidskuvllas, nuppi giela sajis. Ii leat buorre ahte oahppit geat leat dakkár agis ahte eai álohii smiehta nu guhkás ovddos, sáhttet válljet eret oahpahusa iežas gielas.

Lea dárbbaslaš rievdadit lágu nu ahte oahppit eai sáhte válljet eret sáme giela go álget nuoraidskuvlii. Ohppiiguin galgá liikká leat vejolašvuohta válljet sáme giela beroškeahtta leago sis leamaš dát fálaldat mánáidskuvllas.

3 ja 4 oassi ráđi árvalussii boahdá čuovvovaš lasáhus:

Lea govttoláš ahte buot ohppiin geain leamaš sáme giella vuodđoskuvllas, besset joatkit sáme gielain ja váldit eksámena joatkkaskuvlla dásis. Láhka ferte gozihit dán rievtti.

Láhka berre rievdaduvvot nu ahte vuoigatvuohta oažžut sámegillii oahpahusa maiddái gusto ohppiid joatkkaskuvlaoahpahusas. Ii gávdno ii oktage joatkkaskuvla lulli- ja julevsámi guovllus geat leat geatnegahtton oahpahit Máhttolokten - sámegiela vuodul.

Sámegielfága ii leat namuhuvvon fágan mii galgá leat vuoddoahpahusas oahpahuslága § 2-3 mielde. Dát dahká sámegiela oaidnemeahttumiin. Seammá ferte gustot oahpahuslága § 3-4 Sisdoallu ja vearideapmi joatkkaskuvlla oahpahusas. Konkrehta váikkuhus go sámegiella ii namuhuvvo, lea ahte priváhtaskuvllat eai leat geatnegahtton fállat sámegiel oahpahusa. Odne leat ollu sámegiel oahppit geat vásihit ahte sis ii leat vuoigatvuohta beassat oahppat sámegiela go vázzet priváhta skuvllain. Lea dárbbášlaš rievdadit lágaid ja lálkaásahusaid nu ahte sámi ohppiid vuoigatvuođat sámegielas gozihuvvojit. Priváhtaskuvláláhka galgá addit unnimus seammá vuoigatvuođaid maid oahpahusláhka addá sámi ohppiide. Dát galggašii maiddái biddjot priváhtaskuvláláhkii.

Sámegiela gáiddusoahpahus geavahuvvo ollu oahpahusvuohkin sámi ohppiide geat orrot olggobealde sámi hálddašanguovllu. Dát lea ge okta molssaeaktu skuvlaeaiggádiidda mo olahit ohppiid vuoigatvuođa oažžut sámegiel oahpahusa. Gáiddusoahpahussii lea ávkin jus oahppit besset fitnat oahppin sámi skuvllain ja giellabirrasis, muhto eai buot oahppit geain lea sámegieloahpahus oažžu dákkár fáaldaga. Dát lea stuora váikkuhus oahpahusa kvalitehtii, ja dan seammás maid fállat ohppiide hospiterema lassin dábálaš oahpahussii.

Viidát oassi ráđi árvalus álggaha nu go lea 2 čuoggás ja joatká dán láhkai:

Oahpahuslágas § 9-4, vuosttaš ládđasis, čuočču ná: Eará fágain go dárogielas sáhtá dušše atnit oahppogirjjiid ja eará oahpponeavvuid mat leat gávdnamis girjedárogillii ja ođđadárogillii oktanaga ja seamma haddái. Sierranas oktavuodáin sáhtá departemeanta spiehkkut dán njuolggadusas." Dát mielddisbuktá ahte sámegielat girjjit eai sáhte geavahuvvot, dahje ahte dat bohtet "sierranas oktavuodáid" vuollái. Dat lea hui dehálaš ahte dát mearrádus divvojuvvo, go dát headušta sámi mánáid vuoigatvuođa oažžut sámegillii ja sámegielas oahpahusa, nu og dál lea gustovaš lágas čállojuvvon.

6 oassi ráđi árvalusas álgá 3 čuoggás.

7 ja 8 oassi ráđi árvalusas álgá 4 čuoggás.

Lasáhus manjimus oassái ráđi árvalussii:

Sámedikki oahpahusdiedáhus galgá leat vuoddu oahpahus- ja priváhtaskuvlálága viidasat dárkkisteami bargui.

Nordkalottfolket lahttu Kjellrun Wilhelmsen evttohii:

Árvalus 2

Gustovaš oahpahus- ja priváhtaskuvláláhka goziha ulbmila sihkkarastit ja nannet sámi mánáid ja nuoraid oahpahusvuoigatvuođaid.

Oodne leat buorit vejolašvuođat ovdánahttit ja geavahit e-vuodđuduvvon oahpahusa mii lea govttolaš fáaldat sidjiide geat orrot olggobealde sámi guovddášguovllu. Dán háliida Sámediggi deattuhit eanet ovddasguvlu.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Muđui doarju Sámediggi Sámediggeráđi árvalusa.

Mearkkašupmi Bargiidbellodat, NSR, Sámit Lulde, Olgešbellodat, Árja, ÅaSG ja Nordkalottfolket

Sámediggi čielggadit rolla Fylkkamánni ektui

Sámediggi lea fuolastuvvon daid ollu cuiggodemiid geažil mat bohtet sámi skuvlaohppiin ja váhnemiin oahpahuslága rihkkumiid hárrái. Ollu oahppit vásihit ahte sámi oahppofálaldagas leat váilevašvuodát, ja mángii geavvá ahte sii eai oaččo oahpahusa sámegillii ja sámegielas, nugo láhka geatnegahtta.

Fylkkamánniin lea formálalaččat bearráigeahččanovddasvástádus, muhto go bearráigeahčču ii árvoštala kvalitehta dahje eará dehálaš bealit oahpahusas eai boađe bearráigeahču vuollái, de lea dárbu bidjat návccaid čielggadit Sámedikki vuordámušaid Fylkkamánniid bearráigeahču sisdollui ja čadaheapmái, ja viidáseappot čielggadit Sámedikki rolla Fylkkamánni bearráigeahču ektui. Sámediggi oaidná maid dárbbu oahpahuslága dahje láhkaásahusaid bokte formaliseret Sámedikki rolla bargoreivviid ektui mat mearridit Fylkkamánni bearráigeahččandoaimmaid.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 35 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

Evttohus 2 hilgojuvvui 31 jienain 4 jiena vuostá.

Evttohus 1 mearriduvvui 31 jienain 4 jiena vuostá.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui 31 jienain 4 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Viktor Inge Paulsen, áššejođiheaddji	
2	Ellinor Marita Jåma	Inger Elin Utsi
	Ellinor Marita Jåma	
3	Kjellrun Wilhelmsen	Ellinor Marita Jåma
		Inger Elin Utsi
		Kirsti Guvsám
	Kjellrun Wilhelmsen	
4	Johan Vasara	Inger Elin Utsi
5	Lars Filip Paulsen	
6	Silje Karine Muotka	Ellinor Marita Jåma

		Mariann Wollmann Magga
	Silje Karine Muotka	
7	Mariann Wollmann Magga	Inger Elin Utsi Nanna Thomassen
	Mariann Wollmann Magga	
8	Vibeke Larsen	
9	Hartvik Hansen	Inger Elin Utsi
10	Beaska Niillas	
11	Nanna Thomassen	Aud Marthinsen
	Nanna Thomassen	
12	Johan Vasara	Kjellrun Wilhelmsen Viktor Inge Paulsen
13	Inger Elin Utsi	
14	Silje Karine Muotka	
15	Marie Therese Nordsletta Aslaksen	
16	Hartvik Hansen, čeahkkinnortnegii	
17	Viktor Inge Paulsen	

VI Sámedikki mearrádus

Dat sámi mánáid ja nuoraid vuoigatvuođat, mat bohtet ovdan vuodđoskuvlalágas ja riikkaidgaskasaš soahpamušain ja julggaštusain, eai boade doarvái bures ovdan gustovaš oahpahuš- ja priváhtaskuvlalágas. Vuodđoláhka § 110a addá sámi mánáide rievtti seailuhit ja ovdánahttit gielaset ja kultuvrraset. Vuoigatvuođat oahppat sámegiela, guoská davvi-, lulli-, ja julevsámegillii.

Dán geažil gáibida Sámediggi ahte oahpahušláhka ja priváhtaskuvlaláhka guorahallojuvvojit ja ođasmahttojuvvojit ollislaččat, dainna ulbmiliin ahte sihkkarastit ja nannet sámi ohppiid vuoigatvuođa oahpahušsii sámegielas ja sámegillii ja sámi kulturárvvuid vuodul.

Lea dárbu rievdadit lága ja láhkaásahusa gozihan dihte sámi mánáid vuoigatvuođaid čuovvovaš surggiin, muhto ii ráddjejuvvon dáid osiide:

1. Vuoigatvuohta oahpahušsii sámegillii ja sámegielas sámi kultuvrra vuodul, geahčakeahhtá oahppi/váhnemiid duogáža
2. Vuoigatvuohta oahpponeavvuide mat leat heivehuvvon sámi oahppoplánii
3. Sámegiel erenoamášoahpahuš
4. Bearráigeahčču
 1. Gustovaš oahpahušlágas ráddjejuvvo sámi ohppiid vuoigatvuohta oahpahušsii sámegielas ja sámegillii vuodđoskuvladásái sidjiide geat ássat sámegiela hálddašanguovllu siskkobeaalde dahje olggobealde. Ohppiin hálddašanguovllu olggobealde lea vuoigatvuohta oahpahušsii sámegillii vuodđoskuvladásis jus sii leat uhcimusat logi oahppi gielddas. Dát vuoigatvuohta bisuhuvvo nu guhká go uhcimusat guhtta oahppi lea vel joavkkus.

Lea heittotvuohta lágas go sámi mánáid vuoigatvuohta oažžut oahpahuš iežas gillii boahdá das leatgo logi máná gielddas geat gáibidit oahpahuš sámegillii. Lea maddái váttis aaidnit govttolazžan ja pedagogalaččat dohkálažžan ohppiide geat ožžot oahpahuš sámegillii, ahte sáhttet massit oahppofálaldaga jus muhtin oahppit heitet dahje gerget vuodđoskuvllas, ja dan geažil eai báze eambo go guhtta oahppi jovkuí mas ožžot oahpahuš sámegillii. Dat lea

vealaheapmi go vuoigatvuohta oažžut sámegillii oahpahusa lea čadnon muhtin guovlluide ja ohppiid lohku.

Oahpahuslágas § 6-2 vidát láddasis lea čállon ná: " Olggobealde sámi guovlluid lea vuodđoskuvlla ahkásaš sápmelaččain riekti oažžut oahpahusa sámegiela (...)". Seamma lágas § 2-5 čilgejuvvo doaba "sápmelaš": "Sápmelaš: olmmoš gii sáhtta čálihuvvot sámedikki jienastuslohkui, geahča § 2-6 lágas geassemánu 12.b. 1987 nr.56 Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuođaid birra (sámeláhka), ja sin mánat geat sáhtte čálihuvvot dasa." Sámegiella lea almmolaš giella Norggas ja sámediggi oaidná dan dárbbaslažžan ahte oahppit Norggas oččot vejolašvuođa válljet sámegiela fágain, beroškeahhtá ohppiid ja váhnemiid persovnnalaš duogáža.

Lea dárbbaslaš rievdadit oahpahuslága nu ahte ohppiin vuodđoskuvllain olggobealde sámi hálddašanguovllu ja beroškeahhtá ohppiid ja váhnemiid persovnnalaš duogážis maiddá lea vuoigatvuohta oažžut sámegiela oahpahusgiellan.

Oahpahuslágas § 6-2, guđat láddasis čuočču ná: Oahppit mearridit ieža háliidit go oahpahusa sámegiela ja sámegillii 8. klássa rájes vuosttaš, nuppi ja vidat láddasa mielde. Dát mearkaša ahte oahppit 8.luohká rájes sáhttet válljet eret sámegielfága, vaikko vel leage leamaš sámegiella fágan vuosttaš luohká rájes. Vuosttaš luohká rájes čihččet luohkkái lea váhnemiid duohen mearridit galgá go mánáin sámegiella skuvllas. Lea dušše suohkaniin gos leat mearridan ahte sámegiella galgá bákkolaš fágan (Guovdageainnus, Kárášjogas ja Unjárggas) maid oahppit eai sáhte válljet eret.

Sámegiel- ja suomagielfágas lea nu vuollegis stáhtus ahte daid sáhtte válljet eret liikká go oahpis leamaš oahpahus dáid fágain vuosttaš luohká rájes. Dát válljen mearrádus lea báhcán das rájes go sámegiella lei fáldat nuoraidskuvllas, nuppi giela sajis. Ii leat buorre ahte oahppit geat leat dakkár agis ahte eai álohii smiehta nu guhkás ovddos, sáhttet válljet eret oahpahusa iežas gielas.

Lea dárbbaslaš rievdadit lágu nu ahte oahppit eai sáhte válljet eret sámegiela go álget nuoraidskuvlii. Ohppiiguin galgá liikká leat vejolašvuohta válljet sámegiela beroškeahhtá leago sis leamaš dát fáldat mánáidskuvllas.

Oahpahusláhka addá joatkkaskuvlaohppiide vuoigatvuođa oahpahussii sámegiela, muhto ii fal sámegillii. Priváhtaskuvlalahka ii geatnegahte priváhta joatkkaskuvllaid addit oahpahusa sámegiela ja sámegillii, ii ge leat čielggas go guoská geatnegasvuhtii fállat oahpahusa sámi oahppoplánadahkosa vuodul. Sámediggi oaivvilda ahte vuoigatvuohta ollislaččat oahpahussii sámegiela ja sámegillii, ferte oažžut nannoset čatnaseami oahpahusláhkii ja priváhtaskuvlalahkii. Dán vuoigatvuođas eai galgga prinsihpalaččat leat ráddjehusat ja dat galgá čuovvut ohppiid beroškeahhtá das gos sii ássat.

Seamma láchkai galget sámi kulturárvvut oahpahusas fuolahuvvot oahpahus- ja priváhtaskuvlalahkas.

Lea govttolaš ahte buot ohppiin geain leamaš sámegiella vuodđoskuvllas, besset joatkit sámegielain ja váldit eksámena joatkkaskuvlla dásis. Láhka ferte gozihit dán rievtti.

Láhka berre rievdaduvvot nu ahte vuoigatvuohta oažžut sámegillii oahpahusa maiddá gusto ohppiid joatkkaskuvlaohpahusas. Ii gávdno ii oktage joatkkaskuvla lulli- ja julevsámi guovllus geat leat geatnegahtton oahpahit Máhttolokten - sámegiela vuodul.

Sámegielfága ii leat namuhuvvon fágan mii galgá leat vuodđooahpahusas oahpahuslága § 2-3 mielde. Dát dahká sámegiela oaidnemeahttumiin. Seammá ferte gustot oahpahuslága § 3-4 Sisdoallu ja veaideapmi joatkkaskuvlla oahpahusas. Konkrehta váikkuhus go sámegiella ii

namuhuvvo, lea ahte priváhtaskuvllat eai leat geatnegahtton fállat sámegiel oahpahusa. Odne leat ollu sámegiel oahppit geat vásihit ahte sis ii leat vuoigatvuohta beassat oahppat sámegiela go vázzet priváhta skuvllain. Lea dárbbaslaš rievdatit lágaid ja láhkaásahusaid nu ahte sami ohppiid vuoigatvuođat sámegielas gozihuvvojit. Priváhtaskuvllaláhka galgá addit unnimus seammá vuoigatvuođaid maid oahpahasláhka addá sami ohppiide. Dát galggašii maiddái biddjot priváhtaskuvllaláhki.

Sámegiela gáiddusoahpahus geavahuvvo ollu oahpahasvuohkin sami ohppiide geat orrot olggobealde sami hálddašanguovllu. Dát lea ge okta molssaeaktu skuvlaeaggádiidda mo olahit ohppiid vuoigatvuođa oazžut sámegiel oahpahusa. Gáiddusoahpahasii lea ávkin jus oahppit besset fitnat oahppin sami skuvllain ja giellabirrasis, muhto eai buot oahppit geain lea sámegieloahpahus oazžu dákkár fáldaga. Dát lea stuora váikkuhus oahpahusa kvalitehtii, ja dan seammás maid fállat ohppiide hospiterema lassin dábalaš oahpahasii.

2. Sámediggi oaidná dárbbaslažžan lasihit sami oahpponeavvuid olles vuodđoskuvladássái, maiddái daid sami ohppiid várás geain leat sierra dárbbut. Sámedikki mielas lea deatalaš ahte sami ohppiid vuoigatvuohta sami oahpponeavvuide, boahťa ovdan oahpahaslágas.

Oahpahaslágas § 9-4, vuosttaš láddasis, čuočču ná: Eará fágain go dárogielas sáhtta dušše atnit oahppogirjiid ja eará oahpponeavvuid mat leat gávdnamis girjedárogillii ja ođđadárogillii oktanaga ja seamma haddái. Sierranas oktavuodain sáhtta departemeanta spiehkkut dán njuolggadusas."

Dát mielddisbuktá ahte sámegiela girjiit eai sáhte geavahuvvot, dahje ahte dat bohtet "sierranas oktavuodaid" vuollái. Dat lea hui dehálaš ahte dát mearráduš divvojuvvo, go dát headušta sami mánáid vuoigatvuođa oazžut sámegillii ja sámegielas oahpahusa, nu og dál lea gustovaš lágas čállojuvvo.

3. Sámediggi áigu čalmmustahttit ohppiid geain leat sierra dárbbut, sii han gullet dan rašimus sami ohppiidjovkui masa oahpahaslága mearrádušat gusket. Sihkkarastin dihtii dáidda ohppiide dohkálaš áššedovdi árvoštallama ja dohkálaš heivehuvvon oahpahusa lea deatalaš ahte almmolaš fágaeiseváldiin lea sami giella- ja kulturgelbbolašvuohta. Oahpahaslágas fertejit biddjojuvvot čielga gáibádušat dan ektui.
4. Sámediggi gávnna ahte oahpahus sámegielas ja sámegillii organiserejuvvo iešguđet láchkai dađi mielde gos oahppit ássat riikkas. Deatalaš lea ahte bearráigeahččaneiseválddit lasihit fuomášumi dán oahpahas kvalitehtii. Sámediggái lea deatalaš ahte ollislaš kvalitehta oahpahas sámegielas ja sámegillii: oahpahasfálaldaga sisdoallu, organiseren ja struktuvra, oahpponeavvut, fysihkalaš dilálašvuođat, ja gelbbolašvuođarekrutteren, bearráigeahččojuvvo. Sámedikki rolla váikkuhit bearráigeahččandoaimmaid ferte boahťit čielgasit ovdan oahpahaslágas.

Dán vuodul bivdá Sámediggi ahte ráđdehus farggamusat ođasmahttigoahťa oahpahus- ja priváhtaskuvllalága, ja ahte Sámediggi searvvahuvvo árrat prosessii formálalaš dialoga ja konsultašuvnnaid bokte. Sámedikki oahpahasdieđáhus galgá leat vuodđun oahpahus- ja priváhtaskuvllalága viidásat dárkkisteamii bargui.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 05.06.14 dii. 20.00.